

Rubriek | Het favoriete object van: **Ab Flipse**

De maagd in de tuin

Mijn favoriete object is geen bijna-vergeten manuscript of zeldzaam apparaat – hoewel er verschillende juweeltjes in de kelders van de Vrije Universiteit te vinden zijn – maar staat prominent op het podium in de VU-aula. Wie wel eens een officiële bijeenkomst aan de VU heeft meegemaakt, heeft het zeker gezien: het spreekgestoelte. Een eenvoudige kathedraal. Wat hem bijzonder maakt, is het schild aan de voorzijde, met een afbeelding van 'de maagd in de tuin'.

Voordat de universiteit in de jaren '60 en '70 naar Buitenveldert verhuisde, prijkte deze beeltenis boven de deur van het 17e-eeuwse grachtenpand dat tot 1966 het hoofdgebouw van de VU was. Na aankoop van het pand in 1883 werd het geschikt gemaakt als universiteitsgebouw. Boven de ingang werd de maagd in de tuin bevestigd. Het beeldmerk was door Abraham Kuyper, de stichter van de universiteit, gekozen als universiteitszegel en fungeert nog altijd als zodanig. Het is te zien op de diploma's, de ambtsketen van de rector, de pedelstaf en op vele andere plaatsen. Rondom de beeltenis op de kathedraal staat: 'Onse hulpe sij in den name des Heeren', de tekst (psalm 124 vers 8) die ook wordt uitgesproken als votum bij officiële plechtigheden.

Kuyper greep, bij zijn streven het aloude calvinisme te doen herleven, graag terug op de Tachtigjarige Oorlog. De maagd stond eind 16e, begin 17e eeuw symbool voor de Nederlanden. In de 'tuin' had ze een veilige plek gevonden waar ze in vrijheid kon leven. Ze wijst met haar vinger omhoog: ze wil alles van God verwachten.

Tegenwoordig is de maagd niet meer het enige symbool van de VU. Sinds 1990 wordt de huisstijl gedomineerd door het gevleugelde fabeldier 'de griffioen'. Een felblauw postmodern symbool, dat pontificaal op het hoofdgebouw prijkt. Maar de maagd blijft aanwezig, zoals op het spreekgestoelte. Het is een van de plekken waar de VU haar eigen traditie levend houdt.

*Ab Flipse,
universiteitshistoricus aan de Vrije Universiteit Amsterdam*